

Het zal echter goed zijn, ook tusschen Persoonlijkheid en karakter niet al te scherpe scheidslijn te trekken. Het karakter is een accentueering van de persoonlijkheid. De geleidelijke rijping der persoonlijkheid zal een bepaald type naar voren brengen. Dit type vertegenwoordigt het bestendige, het blijvende. Welnu, dat constante in de ontvouwing der persoonlijkheid is het *karakter*. Zooals Dr. J. Woltjer zegt: het karakter is „de uitdrukking van de persoonlijkheid”.¹⁾ Een prediker, die werkelijk een persoonlijkheid is, zal in zijn optreden een bepaald duurzaam karakter doen uitkomen en aan zijn prediking een persoonlijk cachet, dat is karakter, geven.

De ontwikkeling der persoonlijkheid is de hoogste taak, die de mensch aan zichzelf te volbrèngen heeft, wijl ze is het woekeren met de beste goederen, die hem zijn geschonken. In dien zin verstaan we, hoe Goethe met de Persoonlijkheid dwepen kon en het bekende woord kon spreken: „die Persönlichkeit das höchste Glück der Erdenkinder”.²⁾ Ze is hem de tot ontplooiing gekomen individualiteit.

En hiermede hangt saâm, wat we evenmin bij dit begrip uit het oog moeten verliezen, dat de Persoonlijkheid haar ideaal heeft. Wie een ideaal heeft, mikt hoog. Hij zoekt wat hier op aarde niet te bereiken is, want ware het te bereiken, dan zou het geen ideaal meer zijn. De persoonlijkheid staat naar het volkomene, naar de harmonieuze ontvouwing van heel het wezen. Het is aan die ideale opvatting, waaraan Kuno Fischer uitdrukking geeft, wanneer hij haar, in navolging van de definitie van Thomas van Aquino,

¹⁾ Dr. J. Woltjer, „Op welke wijze kan op de christelijke school voor Lager, Middelbaar en Voorbereidend Hooger Onderwijs de karaktervorming bevorderd worden?” Handelingen van het Nationaal Christelijk Schoolcongres, Kampen, 1913. bl. 28.

²⁾ Goethe, Buch Suleika (Weim. Ausg. 6, bl. 162):

„Volk und Knecht und Überwinder,
„Sie gestehn zu jeder Zeit:
„Höchstes Glück der Erdenkinder
„Sei nur die Persönlichkeit”.